

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра лісового господарства

ПЛАНУВАННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Курс лекцій для здобувачів другого (магістерського)
рівня вищої освіти спеціальності Н4 Лісове господарство

**Біла Церква
2025**

УДК 630*62(042.4)

Ухвалено науково-методичною радою
Білоцерківського національного
аграрного університету
(Протокол № 6 від 15.04.2025 р.)

Укладачі: **Хрик В.М.**, д-р пед. наук, професор;
Кімейчук І.В., асистент.

Планування лісогосподарського виробництва: курс лекцій для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності Н4 «Лісове господарство» / уклад. В.М. Хрик, І.В. Кімейчук. Біла Церква, 2025. 179 с.

Методичні рекомендації розроблено з метою посилення знань з дисципліни «Планування лісогосподарського виробництва», а також для формування у здобувачів практичних навичок з аналізу, прогнозування та розробки планів лісогосподарської діяльності. У матеріалах містяться теоретичні основи, сучасні методи та підходи до планування, що сприятимуть ефективному освоєнню навчального матеріалу та підготовці до професійної діяльності у сфері лісового господарства.

Рецензенти: **Фучило Я.Д.**, доктор с.-г. наук, професор, завідувач кафедри лісівництва та захисту лісу, Малинський фаховий коледж;

Кепко В.М., канд. екон. наук, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, Білоцерківський НАУ.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Лекція 1. Принципи та методи планування в сучасних умовах	5
Лекція 2. Система планів, які діють у лісогосподарському виробництві	18
Лекція 3. Нормативно-інформаційне забезпечення процесу планування лісогосподарського виробництва	45
Лекція 4. Планування виробництва та реалізації лісогосподарської продукції. План з праці і заробітної плати	57
Лекція 5. План матеріально-технічного забезпечення підприємства	108
Лекція 6. Планування собівартості лісогосподарської продукції	116
Лекція 7. Бізнес-планування у ринкових умовах господарювання	127
Лекція 8. Планування прибутку на лісогосподарських підприємствах. Програмно-цільове планування у лісовому господарстві	138
ГЛОСАРІЙ	162
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	172
ДОДАТКИ	175

ВСТУП

Планування в лісовому господарстві є ключовим інструментом підвищення ефективності виробництва, забезпечення раціонального використання ресурсів та сталого розвитку галузі. Використання сучасних методів і принципів планування дає змогу підприємствам адаптуватися до змін ринкового середовища та досягати високих економічних результатів.

Метою вивчення дисципліни «Планування лісогосподарського виробництва» є формування системи знань з методології розроблення перспективних і поточних планів у діяльності лісогосподарських підприємств та контролю їх виконання; надання здобувачам теоретичних знань та практичних навичок з питань планування на лісогосподарських підприємствах в умовах функціонування ринкових відносин.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Лісове господарство» здобувачі повинні набути здатності отримувати наступні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати практичні проблеми і складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового господарства.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 5. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК 2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів.

СК 4. Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні, правові та екологічні аспекти

СК 5. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі лісового господарства у широких або мультидисциплінарних контекстах.

Практичні результати навчання:

РН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати та порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

ПРН 4. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

РН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

РН 8. Розробляти та вдосконалювати технологічні і виробничі процеси, впроваджувати сучасні цифрові технології.

ПРН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов.

ПРН 11. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач лісового та мисливського господарства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексєєва М.М. Планування діяльності фірми : навч.-метод. посіб. К., Фінанси і статистика, 2011. 248 с.
2. Андрієнко О.А., Богдан Н.М., Васильєв О.В. та ін. Менеджмент регіонального розвитку : монографія / за ред. О.В. Васильєва, К.А. Фісун. Харків : ХНАМГ, 2010. 375 с.
3. Бескровна Л.О. Бізнес-планування підприємства: навч. посіб. Одеса : ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2012. 124 с.
4. Бібліотека економіста. URL: <http://library.if.ua/>.
5. Вакуленко В.М., Орлатий М.К. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка. Київ : НАДУ, 2014. 512 с.
6. Васильців Т.Г., Качмарик Я.Д., Блонська В.І., Лупак Р.Л. Бізнес-планування: навч. посіб. К., Знання, 2013. 173 с.
7. Виробнича інфраструктура. URL: <http://vsau.vin.ua/b04213/literat/view/getfile>.
8. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства : навч. посібник. К., Центр навчальної літератури, 2006. 448 с.
9. Гільперт Н.М. Управлінський облік на підприємстві. Конспект лекцій. Боярка: «Укрцентркадриліс», 2010. 50 с.
10. Гладкий О.В. Менеджмент регіонального розвитку текст : навч. посіб. Київ: Академвидав, 2013. 246 с.
11. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
12. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю. URL: <http://vsau.vin.ua/b04213/literat/view/getfile>.
13. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю. URL: <http://lib.lntu.info/books/fb/mm/2010/10-084/page13.html>.
14. Загвойська Л.Д., Масенко Т.Є., Якуба М.М. Економічний аналіз інвестиційних проектів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львів : Афіша, 2006. 318 с.
15. Заріцька С.А., Мельниченко Л.І. Методи «батоба» та «пряника» на підприємстві: навчальне видання. Боярка : «Укрцентркадриліс», 2020. 59 с.
16. Зінь Е.А., Турченко М.О. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Рівне : НУВГП, 2011. 248 с.
17. Зінь Е.А., Турченко М.О. Планування діяльності підприємства : підр. К., Професіонал, 2004. 320 с.
18. Зміст і завдання оперативно-календарного планування. URL: <http://buklib.net/books/24821/>.
19. Класифікатор професій ДК 003:2010. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>.
20. Класифікація видів економічної діяльності : NACE (Rev. 2) ДК 009:2010. Класифікатор чинний з 01.01.2012 р. згідно з Наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики № 530 від 29.11.2010). URL: http://www.ubc.ua/Links/codes_ua2.html (<http://kved.ukrstat.gov.ua/>).

21. Коваль Я.В., Блажкевич Т.П., Волочков В.В. Планування виробництва в лісовому господарстві : навч. посіб. Житомир : Вид-во «Житомирський національний агроекологічний університет», 2011. 504 с.
22. Контроль реалізації стратегічного плану. URL: http://pidruchniki.ws/17540906/menedzhment/kontrol_realizatsiyi_strategichnogo_planu.
23. Македон В.В. Бізнес-планування: навч. посібник. К., Центр учбової літератури, 2009. 236 с.
24. Міжнародна лісова інтернет-біржа. URL: www.fordaq.com.
25. Наказ Державного агентства лісових ресурсів України «Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України» від 14.05.2013 р. № 124. URL : <http://law.dtkr.com/nakaz-derzhavnogo-agenstva-lisovyh-re/>.
26. Оперативно-календарне планування. URL: <http://vsau.vin.ua/b04213/literat/view/getfile>.
27. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства : підр. К., Вид-во «Скарби», 2002. 336 с.
28. Охріменко В.М., Леонт'єва Ю.Ю. Планування і контроль на підприємстві. Конспект лекцій. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/>.
29. Планування і контроль оновлення продукції. URL: kntu.net.ua/index.php/ukr/folder.
30. Планування та прогнозування в умовах ринку: навч. посіб. / за ред. В.Г. Воронкової. К., ВД «Професіонал», 2006. 608 с.
31. Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради України. 2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
32. Покропивний С.Ф., Соболев С.М., Швиданенко Г.О. Бізнес-план : технологія розробки та обґрунтування. К., КНЕУ, 1999. 2008 с.
33. Покропивний С.Ф., Соболев С.М., Швиданенко Г.О., Дерев'янка О.Г. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування : навч. посібник. вид. 2-ге, доп. К., КНЕУ, 2002. 379 с.
34. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку України. Офіційний вісник України, №. 25. 1999. С. 330.
35. Пугачевська К.Й., Плют Т.С. Значення бізнес-планування як чинника господарської діяльності в ринковій економіці. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. № 21.1. С. 256–260.
36. Резнік С.М., Мастерна О.О. Система контролю на підприємстві. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2012_38/12rsmeae.pdf.
37. Сенько В.І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарства. Навчальний посібник. К., Знання. 2012. 488 с.
38. Сенько Є.І., Синякевич І.М., Динька П.К., Дейнека А.М. Економічна ефективність інвестицій (на прикладі лісового комплексу) : метод. реком. Львів : ЗУКЦ. 45 с.

39. Тактичне планування на підприємстві. URL: <http://zaz-tuning.org.ua/zmistovnij-modul-2-taktichne-planuvannya-na.htm>.
40. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І. Планування діяльності підприємства : навч. посіб. 2-ге вид. К., Каравела, 2005. 312 с.
41. Тимошенко В.М. Планування діяльності підприємства. Конспект лекцій. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/>.
42. Удосконалення організаційно-правового забезпечення державного контролю в лісовому господарстві. URL: http://www.enpi-fleg.org/site/assets/files/2119/report_storchous_improving_organizational_and_legal_aspects_state_control.pdf.
43. Хрик В.М., Кімейчук І.В., Костянюк А.Б. Оцінювання економічної діяльності та ефективності управління лісовими ресурсами філії «Білоцерківське лісове господарство» ДСГП «Ліси України». *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2024. № 4 (84), т. 1. С. 124–131. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-4-9795>.
44. Хрик В.М., Кімейчук І.В., Мазепа В.Г., Ситник О.С. Управлінська структура та організаційно-економічна характеристика філії «Білоцерківське лісове господарство» ДСГП «Ліси України». *Вісник Малинського фахового коледжу*. Вип. 3. 2024. С. 124–138. <https://doi.org/10.62466/2786-9350-2024-3-4>.
45. Хрик В.М., Кімейчук І.В., Ситник О.С., Левандовська С.М. Сучасний стан оподаткування і його вплив на фінансові результати філії «Білоцерківське лісове господарство» ДСГП «Ліси України». *SWorldJournal*. 2024. Issue 27. Part 2. С. 70–83. <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2024-27-00-006>.
46. Хрик В.М., Мазепа В.Г., Кімейчук І.В., Ситник О.С. Забезпечення фінансової стійкості підприємства у контексті збалансованого розвитку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2024. № 7 (87), т. 2. С. 199–207. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-7-10170>.
47. Хрик В.М., Мазепа В.Г., Левандовська С.М., Ситник О.С., Кімейчук І.В. Лісогосподарське виробництво та його роль у сталому розвитку : економічні аспекти природокористування. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2024. № 6 (86), т. 1. С. 146–156. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-6-10100>.
48. Шпарик Ю.С. Стале управління лісами (на прикладі Українських Карпат) : навч. посіб. Івано-Франківськ, 2016. 286 с.
49. Чичун В.А., Паламарчук В.Д. Бізнес-планування як фактор успішної підприємницької діяльності. *Соціум. Наука. Культура*. 2010. № 21 (18). С. 58–63.
50. Khryk, V., Mazepa, V., Sytnyk, O., Levandovska, S., & Kimeichuk, I. (2024). Evaluation of the effectiveness of implementing measures to preserve natural resources in the context of sustainable development. *Scientific Reports of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, 20(4), 106–118. <https://doi.org/10.31548/dopovidi/3.2024.106>.
51. The Future We Want A/66/L.56 2012. URL: <http://www.uncsd2012.org/thefuturewewant.html>.

Навчальне видання

ПЛАНУВАННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Курс лекцій

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності

Н4 «Лісове господарство»

ХРИК Василь Михайлович

КІМЕЙЧУК Іван Васильович

Редактор: Д.О. Лиценко

Комп'ютерне верстування: І.В. Кімейчук

Здано до складання 08.04.2025. Підпис до друку 16.04.2025.

Формат 60x84'/І₆. Ум. др. арк. 0,92. Тираж 100. Зам. 50. Ціна

Відділ оперативної поліграфії БНАУ.

09117, Біла Церква, Соборна площа, 8/1; тел. 3-11-01.